

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.37.078/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás előadó bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró

A felperes: Felperes1 (3530 Cím2)

A felperes képviselője: Lichy Ügyvédi Iroda cím, ügyintéző ügyvéd: név

Az alperes: Borsod- Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal cím

Az alperes képviselője: Dr. Czikrayné dr. Fekete Zsuzsanna kamarai jogtanácsos

A per tárgya: örökségvédelmi ügyben indult jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fel: a felperes

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Miskolci Törvényszék 2020. november 5-én hozott 102.K.701.036/2020/11. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Miskolci Törvényszék 102.K.701.036/2020/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Cím2 szám alatti ingatlan tulajdonosa a felperes, az ott található név2 berendezés tulajdonosa a perben nem álló Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat).

[2] A Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztálya a 2018. február 14-én kelt határozatában az név2 12208 műemléki azonosító számon műemléki értéként közhiteles hatósági nyilvántartásba vette.

[3] A Miskolci Járásbíróság a 25.P.20.736/2017/8. számú ítéletében kötelezte az Önkormányzatot, hogy 90 napon belül a felperes ingatlanából a tulajdonát képező védetté nyilvánított belső bútorzatot szállítsa el, az ingatlant kiürített állapotban bocsássa a felperes birtokába. A Miskolci Törvényszék a 2.Pf.21.844/2017/4. számú másodfokú ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Kúria Pfv.V.20.104/2018/9. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében többek között megállapította, hogy a polgári pert más hatósági eljárásnak nem megelőznie, hanem követnie kell, ugyanis a kulturális örökségvédelmi szabályok szerint a hatóság engedélyt adhat az ingatlanba beépített muzeális értékű bútorzat szétszerelésére, elszállítására. Az engedély beszerzése az Önkormányzat jogszabályi kötelezettsége. Nem merült fel arra utaló körülmény, hogy az engedély megadásának jogszabályi akadálya lenne.

[4] Az Önkormányzat a jogerős ítéletben foglaltaknak nem tett eleget, a felperes kérelmére a Miskolci Járásbíróság 2018. május 25-én végrehajtási lappal elrendelte a végrehajtást. Az Önkormányzat a végrehajtási eljárásban a helyiség kiürítésére irányuló kötelezettségének nem tett eleget.

[5] A felperes a végrehajtási eljárás időtartama alatt a helyiség kiürítését maga végezte el, a védett bútorzatot restaurátor végzettségű szakember közreműködésével szereltette szét, majd azt légpárnás fóliába csomagolva szállíttatta el tárolási helyére.

[6] Az Önkormányzat bejelentésére figyelemmel az alperes 2020. február 25-én hatósági ellenőrzést végzett a perbeli ingatlanban. Ennek során megállapítást nyert, hogy az épület patika helyiségéből a bútorzat kiszzerelésre került, azt a felperes az épület emeleti szintjén tárolja. Az ellenőrzésen jelen lévő restaurátor szakértő szakvéleményében megállapította, hogy a bútorzat vizsgálata a csomagolás miatt nem lehetséges.

[7] A fenti tényállás alapján az alperes hivatalból hatósági eljárást indított. Az ennek eredményeként 2020. április 29-én meghozott ügyszám számú határozatában kötelezte a felperest 1.500.000.- forint örökségvédelmi bírság megfizetésére. Az indokolás szerint a bútorzat műemléki értéket képvisel, fokozott védelem alatt áll, így annak elmozdítására, szétszerelésére és elszállítására kizárólag örökségvédelmi engedély alapján lett volna lehetőség, amellyel a felperes nem rendelkezik. Ilyen tartalmú kérelmet sem a felperes, sem az Önkormányzat nem nyújtott be a hatóság felé. Örökségvédelmi engedély és bírósági feljogosítás nélkül a felperes a vonatkozó örökségvédelmi jogszabályok megsértésével cselekedett, ezért vele szemben örökségvédelmi bírságot kellett kiszabni.

A kereseti kérelem

[8] A felperes eljárási- és anyagi jogi jogsérelmekre hivatkozással nyújtott be keresetet az alperes határozatával szemben.

Az elsőfokú ítélet

[9] A törvényszék jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Az indokolásban felhívta a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvényt (a továbbiakban: Kötv.) 82. § (1) bekezdését; a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 56. § (1), (5), (6), 63. § (1) bekezdését, 64. §-át, 65. § (1) bekezdését; a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt (a továbbiakban: Bszi.) 6., 14. §-át; a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényt (a továbbiakban: Vht.) 5. § (1) bekezdését, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvényt (a továbbiakban: Kp.) 85. § (1)., (2) bekezdését és 89. § (1) bekezdés a) pontját.

[10] Kifejtette, az alperes határozatát örökségvédelmi hatáskörében eljárva hozta meg, örökségvédelmi hatóságként kiterjedt a jogköre annak vizsgálatára, hogy a védett műemléki érték elemei tekintetében történt-e jogszerűtlen vagy szakszerűtlen tevékenység.

[11] Nem vitás, hogy az Önkormányzat ítéleti kötelezés ellenére sem távolította el a bútorzatot, ez a mulasztás azonban nem jogosítja fel a felperest, hogy engedély nélkül mozdítsa el és helyezze át a belső berendezés tárgyait.

[12] A jogerős – és a Kúria által hatályában fenntartott – polgári ítélet erre vonatkozó hatáskör hiányában a műemlékvédelmi kérdés körében rendelkezést nem tartalmazott. Ugyanakkor a Kúria utalást tett arra, hogy a bútorzat engedéllyel szerelhető le.

[13] A felperes a jogerős ítéletre alapítottnan jogszerűen indított végrehajtási eljárást, azonban nem várta meg a végrehajtó, illetve a bíróság érdemi döntését a meghatározott cselekmény végrehajtása körében, hanem saját maga intézkedett. Ezzel egyrészt sérültek a Vht. rendelkezései, másrészt az örökségvédelmi jogszabályok is.

[14] A közigazgatási bíróság eljárása nem irányulhatott arra, hogy az Önkormányzat miért nem tett eleget a polgári ítéletben foglaltaknak. Ugyanakkor vizsgálat tárgyává kellett tenni, hogy a felperes cselekménye sértett-e örökségvédelmi rendelkezést.

[15] A korábban kifejtetteknek megfelelően az örökségvédelmi engedély és bírói feljogosítás nélküli felperesi magatartás a Kr. irányadó rendelkezéseibe ütközik. Nem volt helytálló a felperes azon hivatkozása, hogy a Kr. 56. § (5), (6) bekezdésében foglaltak alapján végezheti a tevékenységét. A Kr. 56. § (5) bekezdésében meghatározott „különösen indokolt eset” kizárólag az oltalom alatt álló berendezés védelme érdekében állhat elő. Az alperes hangsúlyozta, az örökségvédelmi engedélyen túl olyan szakértő igénybevételére lett volna szükség a munka elvégzéséhez, aki a vonatkozó nyilvántartásban szerepel. A felperes által felkért szakember a nyilvántartásban nem található.

[16] A felperes a kiszabott bírságot kizárólag a jogalapjában vitatta, az összecszerülésében nem, így utóbbi körben a bíróságnak nem kellett döntenie.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak oly módon való megváltoztatása iránt, hogy a bíróság az alperes határozatát semmisítse meg és a hatóságot kötelezze új eljárás lefolytatására.

[18] Véleménye szerint az ítélet sérti a Kr. 56. § (5) bekezdését, a Bszi. 6. §-át és a Vht. 1. §-át.

[19] Kiemelte, a fenti jogszabályhelyekkel ellentétes az a bírósági álláspont, hogy az alperesnek nem kellett vizsgálnia azt, hogy a polgári ítéletben foglaltaknak az Önkormányzat miért nem tett eleget. Ezzel szemben az Önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozott az, hogy a védett bútorzatot restaurátor felügyelete mellett szétszereltesse és elszállíttassa, az ezt lehetővé tevő engedélyt pedig beszerezze. Az Önkormányzat hosszú ideig nem tett eleget ezen kötelezettségének, ami nem a felperesnek róható fel.

[20] Az alperesnek az Önkormányzattal szemben kellett volna eljárnia, ehelyett a felperessel szemben alkalmazott szankciót.

[21] A Kr. 56. § (5) bekezdésében írtak az ügyre alkalmazandók, a felperes magatartása azon alapul, hogy különösen indokolt volt a bútor szétszerelése és eltávolítása a helyiségből. Az ezzel ellentétes ítéleti jogértelmezés ellentétes a jogalkotói szándékkal. Ugyanis figyelembe kell venni azt a méltányolható körülményt a felperes oldaláról, hogy nem tudta birtokba venni a tulajdonát képező helyiséget az Önkormányzat jogellenes magatartása miatt.

[22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Döntés a befogadásról

[23] A Kúria a Kfv.III.37.078/2021/2. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet befogadta a Kp. 118. § (1) bekezdés a) ab) alpontjának alkalmazásával.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[25] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[26] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetéseket vont le. A felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletben foglaltakkal egyetért, a felülvizsgálati kérelmet elbírálva az alábbiakat fejti ki.

[27] A Kr. 56. § (1) bekezdése értelmében a védett műemléki értéket – a Kötv. 43. § (5c) bekezdésében meghatározott eltéréssel – fizikai valójában kell megőrizni, és az értékleltárba felvett értéke tekintetében előnyben kell részesíteni az eredeti alkotóanyag, szerkezet, forma megőrzését biztosító, állagjavító konzerváló eljárásokat, a restaurálást, valamint a hagyományos építészeti- műszaki megoldásokat. Az 56. § (5) bekezdése szerint a műemlék alkotórésze, tartozéka, beépített berendezési tárgya – a kivitelezési, restaurálási munkák miatt szükséges ideiglenes eltávolítás kivételével – csak különösen indokolt esetben távolítható el vagy helyezhető át. Az 56. § (6) bekezdése alapján képző- és iparművészeti

értéket képviselő alkotórész, tartozék, beépített berendezési tárgy (5) bekezdés szerinti eltávolítása, áthelyezése csak szakértői jogosultsággal rendelkező restaurátor közreműködésével, az általa készített terv alapján, a tevékenység dokumentálása mellett végezhető.

[28] A Kr. 63. §-a határozza meg a bejelentéshez kötött tevékenységeket. A felek által nem vitatottan a felperes megbízásából végzett munka – a patika berendezésének szétszerelése és eredeti helyéről történő eltávolítása – bejelentéssel nem végezhető.

[29] A Kr. 64. §-a kimondja, műemlék esetén a 63. § (1) bekezdés a) pont aa-ad) alpontjában meghatározott, az értékleltárba felvett elemet érintő tevékenységek vonatkozásában – kivéve, ha a tevékenység az építésügyi hatóság kulturális örökségvédelmi szakkérdés vizsgálata, vagy más hatóság örökségvédelmi szakhatóság hozzájárulásával kiadott engedély alapján végezhető – a hatóság örökségvédelmi engedélyhez szükséges, ha a tervezett tevékenység a védett műemléki érték értékleltárba felvett elemét érinti vagy roncsolja, illetve megjelenésének megváltoztatását eredményezi vagy érvényesülését befolyásolja.

[30] A Kúria megítélése szerint az alperes és az elsőfokú bíróság helyesen állapították meg, hogy a felperes által végeztetett tevékenység a Kr. 64. §-ára alapítottan örökségvédelmi engedélyhez kötött.

[31] A Kr. 65. § (2) bekezdése rögzíti, a bejelentés vagy a hatósági engedély iránti kérelmet a tulajdonos vagy a meghatalmazottja jogosult benyújtani.

[32] A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, a Kr. 65. § (2) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a hatósági engedély iránti kérelmet kizárólag a tulajdonos vagy annak meghatalmazottja nyújthatja be. A patika berendezés tulajdonosa az Önkormányzat, így a szétszerelésre és elszállításra vonatkozó kérelmet csak az Önkormányzat vagy annak meghatalmazottja nyújthatta volna be jogszerűen.

[33] A felperes erre vonatkozó hatósági engedély nélkül adott megbízást a bútorszétszerelésére és elszállítására, ezzel megsértette a Kr. 64. §-át.

[34] A Kr. korábban hivatkozott 56. § (5) bekezdése általános szabályt tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a műemlék csak különösen indokolt esetben távolítható el vagy helyezhető át. Ugyanakkor a „különösen indokolt eset” esetleges fennállása sem ad lehetőséget arra, hogy a munkát a Kr. 64. § szerinti örökségvédelmi engedély nélkül végezzék el.

[35] A Kúria utal arra is, hogy a felperes megsértette a Kr. 56. § (6) bekezdését, mert a bútorzat szétszerelését és áthelyezését nem a vonatkozó jogszabály szerinti szakértői jogosultsággal rendelkező restaurátor közreműködésével végeztette el.

[36] A Kötv. 82. § (1) bekezdés a) pontja értelmében örökségvédelmi bírsággal kell sújtani azt a természetes, vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely) az e törvényben vagy más jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély vagy tudomásulvétel nélkül vagy attól eltérő módon végzi.

[37] A felülvizsgálati bíróság rámutat, a felperessel szemben az alperes jogszerűen szabott ki örökségvédelmi bírságot a Kötv. 82. § (1) bekezdés a) pontját alkalmazva, mert engedélyhez kötött tevékenységet végzett engedély nélkül.

[38] A Kúria egyetért a törvényszék azon érvelésével, miszerint az Önkormányzat mint tulajdonos mulasztása nem jogosította fel a felperest, hogy a patika berendezést elmozdítsa, becsomagolja és áthelyezze, ugyanis e tevékenység engedély nélkül nem végezhető. A polgári

perben hozott jogerős ítélet és a Kúria döntése a műemlékvédelmi kérdés körében rendelkezést nem tartalmazott. A kúriai ítélet az örökségvédelmi engedély beszerzésére vonatkozóan az Önkormányzat jogszabályi kötelezettségét emelte ki.

[39] A felülvizsgálati bíróság kiemeli, a felperes nem várta meg, amíg a végrehajtási eljárás során a végrehajtó vagy a bíróság érdemi döntést hozzon a meghatározott cselekmény végrehajtása vonatkozásában.

[40] A közigazgatási perben a bíróságnak az irányadó örökségvédelmi jogszabályok alapján kellett döntést hoznia.

[41] A Kúria a Kp. 121. § (2) bekezdését alkalmazva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[42] *Az örökségvédelmi engedélyhez kötött tevékenység ilyen engedély nélkül történő végzése örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után.*

Záró rész

[43] A felülvizsgálati kérelmet Kúria a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III.6.) Korm. rendelet 36. § (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.

[44] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, így részére felülvizsgálati eljárási költség nem jár.

[45] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztes felperes köteles megfizetni az államnak felhívásra.

[46] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. április 14.

.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró; Dr. Vítál-Eigner Beáta s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő